

REDACTIA
și ADMINISTRATIJA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICĂȘCĂ-ȘCOLĂȘTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Pastorală din Caransebeș.

P. S. Sa Dr. Miron E. Cristea a adresat credinciosilor săi următoarea pastorală din prilejul izbucnirii războiului cu România:

»Acum — după 2 ani de crâncenă războire — ne puteam cu drept cuvânt și după atâtea jertfe aștepta la încheierea de toți doritei păci, care să puie capăt războiului.

Dar în loc de asta — vedem, că războiul acesta mondial nu numai se încinge din nou, ci atrage în luptă și alte popoare, până acum neutrale. Așa în presara Sf. Măriei Mari a declarat războiu Monarhiei noastre Austro-Ungare spre marea noastră mahnire și durere și regatul vecin al României; și ne sosesc vești, că în unele locuri s'au și început luptele cu acest nou inamic.

În toate pastoralele noastre din anii ultimi și în multele circulare și ordine, privitoare la războiul acesta. v'am atras atențiunea asupra datorințelor militare și cetățenești, ce în asemenea zile grele trebuie să le dovedească orice cetățean: iar fiii poporului Român din patrie și îndeosebi și cei de pe teritoriul eparhie Caransebeșului au documentat pe toate fronturile o rară vitejie și o încredere neîntrecută de alte popoare. Mai ales Regimentul nostru de casă Nr. 43 de infanterie s'a distins pretutindenea astfel încât prin ținuta, vitejia și isprăvile sale a făcut cinste nu numai poporului Român din eparhia Caransebeșului, ci și întregii armate a Monarhiei.

Cu un cuvânt fiii României din patrie au pecetluit în modul cel mai splendid fidelitatea către tron și patrie cu sângele lor, vărsat în atâtea lupte gloriase ale acestui războiu mondial și prin eroismul dovedit în atâtea rânduri și recunoscut de toți factorii competenți.

Deci, nu mă îndoiesc, că credincioșii eparhiei noastre și toți fiii ei vor dovedi și pe viitor aceeași ținută bravă, loială și vrednică de toată încrederea.

Cu toate acestea îmi țin de datorință, ca — și în fața situației, ce s'a creat patriei noastre prin noaua declarație de războiu — să vă sfătuiesc și indemn, să nu părăsiți vechile voastre virtuți militare, ci să ne facem și pe viitor cu aceeași dovedită loialitate datorința către patria

și tronul, cari și până acum ne-au ocrotit. Deci, fiecare credincios al eparhiei să rămâie fidel Regelui, fidel steagului lui și credincios față de patria ungară, identificându-se cu toate interesele pământului, pe care s'a născut și care l'a hrănit pe el și pe strămoșii săi, și pe care trebuie să-l apere între alte împrejurări.

Sperez, că toți fiii noștri sufletești se vor purta până la sfârșit așa, încât nimenea să nu poată avea nici barem vr'o umbră de bănuială, că fie și numai unul și-a uitat de sine și-a dat mâna cu inimicii țării, ori cari ar fi aceia.

On. preoțime se aducă acestea în biserici la cunoștința tuturor în modul cel mai convingător și să stăruie și din partea ei cum va ști mai bine în acelaș înțeles; iară preoții militari, să le comunice și ostașilor, sfătuindu-i a-și împlini cu sfințenie jurământul depus.

Cu acestea rog pe bunul Dumnezeu, care conduce destinele omenimei și ale popoarelor, ca să iee pe viitor sub scutul său pe Împăratul și Regele nostru, se ducă la biruință armele lui să ocrotească țările și popoarele lui, să vă scutească și pe voi și vetrele voastre de toate relele și primejdiile, iară diu parte-mi vă împărtășesc

Caransebeș, 16/29 August 1916.

Binecuvântarea noastră arhipăstorească;

Dr. MIRON E. CRISTEA,
Episcop.

Împlinirea legii lui Șaguna.

— Urmare. —

IV. Chestiuni școlare.

Viforul războiului, care a zdruncinat în multe privință starea normală a lucrurilor, n'a lăsat în cursul anului 1915 neatinsă nici seninătatea și munca liniștită dintre păreții școalelor noastre. 8 învățători plecaseră chiar dela începutul războiului pe câmpul de luptă. 2 dintre ei Ilie Arsenie și Gheorghe Miha s'au întors răniți, 2 George Iltu și Ilie Brad Crețu a căzut în captivitate rusească. Alții, deși au rămas acasă, fiind concediați pe timp nedeterminat, apoi iarăș chemați și astfel mereu în neliniște și nesigurată, nu s'au putut concentra în deajuns asupra împlinirii datorințelor din școală. Elevii de asemenea au urmărit, în cursul acestui an școlar, cu atențiunea mai redusă, decât în alți ani, lecțiile din școală. Cu toate acestea până la încheierea

anului școlar, care pe baza, rezoluției consistoriale din 19 Martie 1915 nr. 2985 școl. s'a întâmplat din 18 Aprilie (10 Maiu), cursurile au urmat regulat, afară de școala din Alămor, unde murind fostul învățător N. Lupu în 29 Iunuarie 1915, cu substituirea lui a fost încredințat parohul Simion Alămorean.

Dintre preoți a mai substituit Ioan Predovici pe Ioan Dancu din Amnaș, Ioan Manta iunior pe Ilie Brad Crețu din Gurarâului, și Alexandru Vlad pe amândoi învățătorii din Mag (Const. Iosof și G. Itu).

Consistorul a. hidicesan apreciind hărnicia impunătoare și vrednică de toată lauda a părintelui Alex. Vlad care a substituit în mod cu totul gratuit pe doi învățători, a îm părtășit instrucția cuvenită în număr de 100 elevi reușind să percurgă și aprofundeze materialul cu un rezultat atât de satisfăcător, cum numai la cei mai devotați învățători se poate întâmpina, prin decisiunea din 29/IV. 1915. nr 4017 școl. i-a exprimat mulțămirea și recunoștința, votându-i și un modest premiu de 100 coroane.

Rezultatul examenelor a fost mulțămitor în Săliște, Sibiel, Cacova, Săcel, Mag, Vale, Acilin, Tilișca, (cu excepția clasei condusă de Daniil Săroni) și Topârcea, puțini mulțămitori în Alămor, Amnaș și Gales.

Examele speciale de capacitate cu elevii clasei a VI-a s'au ținut la școlile din protopopiatul Săliștei în zilele 21—28 Aprilie, sub prezidiul protopopului tractual, asistând ca exmis ministerial Dr. Vasile Bologa. Au obținut rezultat bun la acestea examene 73 elevi și anume.

1. Din Acilin:	4
2. " Cacova:	4
3. " Gurarâului:	16
4. " Mag:	12
5. " Săcel:	4
6. " Săliște:	18
7. " Sibiel:	4
8. " Tilișca:	11
	73

Pentru râvna și stăruința deosebită a învățătoarei Ana N. Comaniciu, care nu numai a condus în cursul acestui an 2 clase, suplinind pe unul dintre cei 3 inv. plecați la războiu, ci a pregătit și pe cei 16 inși pentru examenul de capacitate, Consistorul arhidiecezan prin decisiunea din 19/VI. 1915 Nr. 5967 școl. a aflat de bine a-i exprima recunoștința.

Școala de stat din Săliște a fost cercetată de 16 elevi aparținători bisericii noastre, cari au primit catehizație dela parohul Dr. Dtru Borcia, obținând la examenul din 13 Maiu 1915 5 inși nota fbine, 8 bine și 3 indest. din sinodul religiunii, iar *vecinilor dela școala industrială* li-s'a împărțășit învățământul religioase directorul școlar Dtru Lăpădat și învățătorul Ioan Iacob. Dintre 37 de inși 7 au fost clasificați cu fbine, 19 cu bine și 11 cu indestulitor.

(Va urmă).

833 jughere de 1000 pământ în hotarul comunei **Cermei (Csermő)** jumătate teren arabil, ceealaltă jumătate fânaș și pășune e de ezarendat cu începerea dela 1-ma Octomvrie a. c. pe un — eventual pe mai mulți ani conzecutivi.

Ofertele sunt a se adresa până în 25 Septemvrie a. c. la

Consistorul gr.-or. român din Arad.

AVIZ.

Direcțiunea seminarului ortodox român din Arad aduce la cunoștința elevilor seminariali, că întocmai cași în despărțământul pedagogic și în despărțământul teologic în 18 Septemvrie (1 Octomvrie) se va celebra chemarea Duhului sfânt iar în 19 Septemvrie (2 Octomvrie) se vor începe prelegerile.

Până în 25 August (7 Septemvrie) fiecare elev să trimită taxa de înscriere. Elevii ordinari din despărțământul teologic Cor. 71'40, cei de pe teritoriul diecezan, iar cei de pe teritoriul arhidiecezei Cor. 91'40. Cei ce au solvit în luna Iunie ori de atunci încoace taxele vechi, să le întregească la aceasta sumă, ca să nu întâmpine greutăți din aceasta pricină immatricularea lor. Pe lângă aceasta elevii primiți în c. I. teologic, tot din aceste motive să-și întregească actele unde li-s'a cerut aceasta în rezoluția de primire.

Examele de corigență și private se vor ține pentru despărțământul teologic 17/30 Septemvrie, cu cei ce nu sau prezentat în 24 Aug. (6 Septemvrie).

Onoratele oficii parohiale sunt rugate a comunica acest aviz elevilor din localitatea lor.

Aviz.

Direcțiunea seminarului gr.-or. român din Arad aduce la cunoștința elevilor din despărțământul pedagogic, că examenele supletoare și de corigență se vor ține între 16/29 Septemvrie și 23 Septemvrie (6 August) în urmare cei interesați să se prezinte în persoană la direcțiune cel mult 15/28 Septemvrie dimineața la ora 8, dimineața pentru inregistrarea lor și isprăvirea lucrărilor pregătitoare.

ȘCOALA DE FETE DIN ARAD.

Aducem la cunoștința publică, că la școala civilă de fete din Arad nu se vor începe prelegerile la 1 Octomvrie precum se anunțase ci din pricină neprevăzută se amână pe timp nehotărît. După delăturarea piedecilor obvenite vor fi avizați părinții despre cele ce vor urmă. Onoratele oficii parohiale sunt rugate a comunica părinților cu fete la aceasta școala cele aici anunțate.

CRONICA.

Metropolia noastră din Sibiu. Un comunicat oficios aduce știrea, că în urma stărilor de războiu din Ardeal Oradea-mare este decretată de sediul mitropoliei ortodoxe române din Ungarea și Transilvania și că Maj. Sa a confirmat alegerea primului vicar episcopesc Vasile Mangra în scaunul de arhiepiscopesc și mitropolit. Ziarele aduc știrea, că I. P. S. Sa mitropolitul Mihlayi și-a mutat rezidența la Nagyvárad ducând cu sine întregul capitol, seminariul, consistoriul, puterile didactice ale diferitelor institute — cu totul 208 persoane — precum și toate colecțiile de preț și arhivă. La Nagyvárad va fi oaspele P. S. Sale Episcopului Dr. E. Radu. Tot aici va apărea deocamdata și «Unirea.»

Procedură contra răspânditorilor de știri alarmante. Cu datul de 6 Septembrie, a adresat prim-comitele Dr. Z. Medve sub nr. res. 575/1916 tuturor primpetitorilor și căpitanitnilor de poliție din comitat, următorul ordin: Neliniștea publicului, mai ales dela izbucnirea războiului cu România încoace, a scos astfel de fenomene la suprafață, cari merită din interes militar cea mai serioasă luare aminte a autorităților administrative. În legătură cu evenimentele militare nu numai se răspândesc cele mai incredibile știri alarmante, dar și pe strade, în locuri publice, la auzul multora se desbate astfel de chestii, cari se poartă la efectivul și mișcările trupelor ce operează în signurative regiuni, precum și la alte dispoziții cari se raportă la efectivul și mișcările trupelor ce operează în singurative regiuni, precum și la alte dispoziții militare fără de de a-și seamă că de o parte comunicate false sunt apte numai spre potențarea neliniștei și a zgudui în timpuri critice credința atât de necesară în succes final, iar de altă parte, că comunicate deși necompetente, dar din întâmplare adevărate, mai ales relativ la mișcări de trupe și măsuri de apărare, pot fi de folos serviciului de spionaj al dușmanului. Ordonează deci, că față de acestea fenomene să aplice, fără considerare la persoane, față de ori și cine, măsuril penale și să iee toate măsurile necesare în toate direcțiile față de asemenea știri alarmante. Acestea dispoziții au a se da celei mai largi publicități și au a se publică mai de multe ori în ziarelede pe teritoriile competenței lor. Căpitanul de poliție al orașului Lugoj dă publicității acest ordin cu observarea, că cei-ce află despre răspândire de asemenea știri alarmante să anunțe aceasta îndată la poliție. Atragem atențiunea publicului asupa acestui ordin, cari ne privește și pe noi, ca să se ferească de ispita răspândirii șvonurilor alarmante.

Nr. 20 E. G. B. 1916.

Concurs.

Se publică concurs pentru 2 știpezii de 400 coroane anual din fundațiunea Elena Ghiba Birta pentru anul școlar 1916/16 cu terminul de 4/17 Octomvrie a. c.

Îndreptățiți la aceste știpezii sunt în prima linie rudeniile testatoarei, iar recurenții neînruđiți, de religiunea gr.-or. rom. din comitatele Arad,

Bihor, Bichiș și Cenad numai atunci să primesc, când lipsesc competenți dintre rudeni.

Recurenții au să-și înainteze cererile lor la adresa Comitetului administrativ al fundațiunii Elena Ghiba Birta în Arad, provăzute cu timbru de 1 cor. și instruite cu următoarele documente originale ori copii autentice:

1. Extras din matricula bolezăilor, provăzut cu clauzula parohului local, că și de prezent aparține bisericeii gă.-or. române.

2. Rudeniile mai au să adnezeze și informațiune familiară, prin care pot să dovedească, că sunt înruđiți cu testatoarea.

3. Atestat de paupertate dela diregătoria competentă, cu date pozitive despre starea materială a părinților și a recurenților. Acest atestat să fie confirmat prin subscrierea parohului local.

4. Testimoniu școlastic, că au absolval cel puțin școala elementară cu succes, iar aceia, cari au ascultat dejă cursuri la vre-o școală medie sau academie respective universitate, să dovedească, că au câștigat astfel de testimoniu, în-cât pot trece în cursurile superioare.

5. Certificat medical despre starea sanitară.

6. Dacă recurentul a întrerupt studiile, are să dovedească prin act autentic, unde a fost și ce purtare a avut.

7. Recurentul să arete specialitatea, la care, local, unde are să urmeze studiile, precum și dacă are ori ba alt știpendiu. Pentru cazul, că recurentul ar fi înscris dejă la vre-un institut de învățământ, aceasta să o dovedească prin certificat dela direcțiunea respectivului institut.

8. Fiecare știpezist este obligat, ca după terminarea studiilor să asigure comitetul administrativ, că îndată ce își va ajunge scopul dorit și îi va permite starea materială, va depune pentru totdeauna 50 coroane pentru augmentarea acestei fundațiuni.

9. Petițiunile lipsit de condițiunile de mai sus, ori sosite după terminul de concurs, nu se vor luă în socotință.

Arad, la 30 August (12 Sept.) 1916.

Pentru comitetul administrativ al fundațiunii
Elena Ghiba Birta:

IOAN I. PAPP,
Episcop.

Concurs.

Pentru vacantul post învățătoresc — cantoral din Topa de sus comitatul Bihor, protopopiatul Beiuș să escrie concurs cu următoarea dotațiune:

1. Cvatir liber cu grădină.
2. Dela comuna bisericească 600 cor.
3. Lemne 12 metri din care se va încălzi și școala.
4. Stoale: dela mort mic 1 cor dela mare 2 cor.
5. Ajutorul dela stat până de prezinte nu e în cingere.

Reflecții la acest post în termen de **30 de zile** au a se prezenta vre-o dată la sfânta biserică în comuna Topa de sus, ear recursele lor adresate com. parohial să le înainteze of. prot. în Beiuș.

Dat în ședința com. par. ținută la 28 august 10 sept. 1916 în Topa de sus.

Vasilie Papp,

adm. par. preș. com. par.

Indihcifrabil

not. com. par. adhoc.
paroh în Corboști.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu* adm. ppesc

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățărești-cantorale din Săud (Bihor, ppiatul Vășcăului se escrie concurs cu termen de alegere **30 zile** dela prima publicare pe lângă următorul beneficiu.

1. În număr 400 cor. 2. Venite cantorale 60 cor. 2. Pentru conferință 6 cor. 2. Pentru încălzitul salei de învățământ 10 metri lemne transportate în curtea școlii. 5. Întregirea dela stat e asigurată cu rezoluția ministerială Nr. 162063/913. 6. Locuință și grădină de legume.

Reflecții la aceasta stațiune se vor prezenta în termen regulamentar poporului de aici, având a-și înainte recursul instruit cu documentele necesare în calea oficiului ppresbiteral al Vășcăului în Cusuiș (Köszvényes p. u Kisszedres).

Comitetul parohial.

În conțeldgere cu: *Vasilie Nicoruția*, zicar ppesc.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățărești din **Seprös** (Șepreus) să publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala”. Emolumentele la acest post sunt:

1. În bani gata: 100 coroane.

2. 8 jughere pământ cu drept de pășunat a cărui venit după detragerea dării care are a o suportă alesul, — face 200 coroane.

3. Locuință cu grădină.

4. Spese de conferință și scripturistică 40 cor.

5. Dela înmormântări 2 cor.

Cel ales are a conduce strana fără altă remunerațiune.

La acest post reflecții fără ani de servii să preferează. Pentru orintare comitetul parohial aduce la cunoștința celor interesați, că întregirea salariului conform legilor esistente să vor cere dela stat. Recursele ajustate cu documentele recerute sunt a se înainte P. On. Oficiu protopopesc gr.-or. rom. Borosjenő, — iar reflecții vor avea a să prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sfta biserică spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

în conțelegere cu: *I. Georgia*, ppresb. tractual insp. școl.

—□—

2—3

Pentru întregirea posturilor îpățărești din comunele bisericesti: **Babșa, Brestovați, Budinț, Crivobara, Drăgoești, Secaș și Vizma**, toate din tractul Belințului, să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

1. *Babșa*: În banigata 1000 cor., scripturistică 20 cor., conferință 20 cor., eventuala întregire dela stat, votată și postului învățător, locuință în natură, cu grădină și de fiecare înmormântare câte 1 cor.

Dările după intravilan cad în sarcina învățătorului.

2. *Brestovați*: În bani gata 141 cor. 60 fil., în pământ 80 cor., în naturalii 141 cor. 60 fil. pentru conferențe 20 cor., pentru pausal de cancelarie 10 cor., venite accidentiale 5 cor., locuință în natură, cu grădină lângă ea și eventuala întregirii dela stat, pușă deja în vedere sub Nr. 80814/1913.

Dările publice, după pământul ce-l beneficiază, cad în sarcina învățătorului.

Să observă că, în lipsa de învățători, să admit și învățătoare la acest concurs, precum și aceea că, învățătorirea alesului, va urmă numai după ce alegerea va fi luată la cunoștința de înaltul ministeriu de culte și instrucție publică.

3. *Budinț*: În bani gata 820 cor., pentru conferință 20 cor., pentru scripturistică 10 cor., locuință în natură, cu grădină de 1/2 jugăr, de fiecare înmormântare, la care e poftit, câte 1 cor. și eventuala dela stat, votată deja fostului învățător.

De curățirea pe din lăuntru a locuinții învățărești și de încălzirea ei, se va îngriji însuși învățătorul.

4. *Crivobara*: În bani gata 498 cor., în pământ 150 cor., 22 m. m. bucate: jumătate grâu, jumătate cucuruz, socoteite toate în 352 cor., pentru conferință 20 cor., pentru scripturistică 6 cor., locuință în natură, cu grădină lângă ea, dela înmormântări, unde va fi poftit, câte 1 cor. și eventuala întregire dela stat, votată și fostului învățător

Curățirea pe din lăuntru a locuinții învățărești și încălzirea ei, cade în sarcina învățătorului.

Darea după pământ cade în sarcina învățătorului.

5. *Drăgoești*: În bani gata 345 cor., 7 1/2 Hl. grâu 75 cor., 6 Hl. cucuruz 42 cor., 2 1/2 jugăre pământ arător 15 cor., lemne pentru învățător 64 cor., pentru conferință 20 cor., pentru scripturistică 20 cor., pentru adunarea generală 20 cor., locuință în natură, cu grădină lângă ea, dela înmormântări, unde e poftit, câte 1 cor., și eventuala întregire dela stat, avută și defostul învățător.

Dările după pământ le plătește însuși învățătorul.

6. *Secaș*: În bani gata 740 cor., dela fondul bisericii 200 cor., dela pământul învățătoresc 60 cor., pentru conferință 20 cor., pentru scripturistică 10 cor., locuință în natură, cu grădină lângă ea, dela înmormântări 40, respective 80 fil. și eventuala întregire dela stat, votată deja sub Nr. 17931/1914.

Dările după pământul ce-l beneficiază, cad în sarcina învățătorului.

7. *Vizma*: În bani gata 516 cor., 24 m. m. bucate: jumătate grâu, jumătate cucuruz, socolite toate în 384 cor., dela pământul școlar 100 cor., pentru conferință 20 cor., pentru scripturistică 10 cor., dela înmormântări 40, respective 80 fileri, locuință în natură, cu grădină și eventuala întregire, ce se va cere dela stat.

Dările după pământul beneficiat, cad în sarcina învățătorului.

Cei-ce doresc se reflecte la ori-care din aceste posturi, sunt poftiți:

a) A-și trimite petițiile concursuale, instruate conform normelor în vigoare, respectivului comitet parohial, pe ca'ea oficiului protopresbiteral din Belinț (Belenceze, Temes-megy); b) a se prezenta într-o Duminecă ori într-o sârbătoare în sf. biserică spre a-și arată desteritatea încântare și tipic; c) a aceluși atestat de funcție și conduită dela respectivul șef, intrucât a fost și până acuma în funcție și d) a descoperi în scris, dacă e asentat, fără a fi făcut anul de voluntar. Fiecare ales învățător la vre-unul din aceste posturi, e dator:

a) Să instrueze pe școlari cântările bisericesti; b) să-i conducă la sf. biserică și să-i supravegheze și c) să presteze serviciile cantorale în și afară de biserică, fără nici o remunerație.

La Babșa vor fi preferiți cei cu ecalificație mai înaltă și apți a diriga cor.; iar la Budinț și la Secași cei apți a conduce cor.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb*, protopresbiter.